

Bijkomende informatie over de Europese paling

Europese paling in zijn voortbestaan bedreigd

De Europese paling heeft de status 'kritisch bedreigd' op de Europese Rode Lijst. De hoeveelheid glasaal die vandaag de Vlaamse waterlopen optrekt, bedraagt nog maar 2% van de hoeveelheid die dat vóór 1980 deed. Over de exacte redenen van achteruitgang tasten de wetenschappers voorlopig nog in het duister, maar aangenomen wordt dat het een combinatie van verschillende factoren betreft. Denk daarbij aan overbevissing in heel wat Europese landen en de talrijke hindernissen tijdens de migratie van paling zoals sluizen, stuwen, dammen, waterkrachtcentrales en pompgemalen. Ook het kanaliseren en rechttrekken van rivieren, waardoor heel wat geschikt leefgebied verdwenen is, speelt een cruciale rol. Waterkwaliteit is ook een belangrijke factor, al is er op dat vlak de laatste decennia gelukkig een sterke verbetering in onze Vlaamse waterlopen.

Jammer genoeg bevat de paling ook nog tal van verontreinigende stoffen. Door zijn lange levenscyclus kan paling tijdens zijn opgroefase in onze binnenwateren immers heel wat van die stoffen opslaan. Die stoffen zijn deels te wijten aan historische vervuiling, maar helaas is er ook nog recentere vervuiling. Ten slotte speelt mogelijk ook de klimaatverandering de paling parten. De opwarming van het water kan immers veranderingen teweeg brengen in oceaanstromingen waardoor sommige glasaaltjes hun weg niet meer vinden naar onze kusten.

Palingbeheerplannen om de soort te redden

Om de Europese paling te beschermen heeft Europa in 2007 een Palingverordening uitgevaardigd. Elke Europese lidstaat heeft een Palingbeheerplan opgemaakt met de nodige maatregelen om het palingbestand te herstellen. Ook in Vlaanderen is er al sinds meerdere jaren een Palingbeheerplan in uitvoering waarbij al tal van maatregelen zijn genomen. De Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos heeft in het verleden heel wat aandacht besteed aan stroperij op paling en houdt nog steeds een oogje in het zeil. In onze binnenwateren zijn door de waterbeheerders al meer dan 200 migratieknelpunten voor paling en andere vissoorten weggewerkt door het aanleggen van vistrappen. De aanleg van nog tal van nieuwe visdoorgangen is bovendien al concreet voorzien of gepland. In het kader van het Sigmaplanning heeft De Vlaamse Waterweg in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos heel wat overstromingsgebieden gecreëerd in het Schelde-estuarium en worden tal van oude meanders terug aangetakt waardoor het potentieel opgroefgebied voor jonge paling enorm toeneemt in onze Vlaamse rivieren. Enkele pompgemalen die bijzonder schadelijk zijn voor het vernalen van paling tijdens de stroomafwaartse trek naar zee zijn intussen ook vervangen door visvriendelijke pompen. De laatste jaren wordt op alle zoutzoetovergangen ter hoogte van de zeesluizen aan de Belgische kust een aangepast spui-beheer ingesteld om glasaal (juvenile paling) vanuit zee de binnenwateren te laten optrekken. De intrek van paling wordt hierdoor met een factor 200 vermeerderd.

Uitzet van de 400.000 glasaaltjes als duwtje in de rug

Ondanks alle maatregelen die reeds zijn genomen of nog zijn gepland is er jammer genoeg nog geen verbetering merkbaar van de huidige status van de Europese paling. Omwille van de lange levenscyclus van paling geven wetenschappers immers aan dat de herstelperiode voor de paling kan oplopen tot enkele tientallen jaren (meerdere palinggeneraties dus). Om het herstel van de paling een steuntje in de rug te geven zal het Agentschap voor Natuur en Bos de recent in beslag genomen glasaal uitzetten in enkele Vlaamse binnenwateren. Dankzij een uitstekende samenwerking met de Dienst CITES van de FOD Volksgezondheid en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, kunnen we de in beslag

genomen glasaaltjes een tweede kans geven. Concreet gaat het om ongeveer 140 kg glasaal, goed voor zo'n 400.000 glasaaltjes. Het Agentschap voor Natuur en Bos zal deze glasaaltjes uitzetten zodra ze worden vrijgegeven uit quarantaine. De glasaaltjes zullen uitgezet worden op verschillende plaatsen in enkele Vlaamse waterlopen zoals de Demer en de Boven-Schelde.

Omwille van de extreme wateroverlast in juli 2021 in het Demerbekken en de daarmee gepaard gaande overstromingen, waren de zuurstofgehalten in de Demer immers onder de kritische drempel gedaald waardoor er jammer genoeg heel wat vissterfte is opgetreden. Onderzoek van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek bracht intussen aan het licht dat intussen het visbestand zich gelukkig langzaam herstelt. Een extra uitzetting van de glasaaltjes op de Demer zal het herstel van het visbestand in het hele Demerbekken een flink duwtje in de rug geven en zo ook een bijdrage leveren aan het herstel van het Europese palingbestand.